

BÖLÜM 1

TÜRKİYE SİGORTA SEKTÖRÜNDE REASÜRANS UYGULAMALARININ FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Murat KIRKAĞAÇ¹

1.GİRİŞ

Sigortanın temel işlevi ve amacı; bireylerin, şirketlerin ve diğer ekonomik birimlerin belirli olasılıklı olayların gerçekleşmesi durumunda karşılaşılabilecekleri finansal kayıpların değişkenliğini azaltmaktır. Sigorta şirketleri, bu amaca hizmet etmek üzere, söz konusu olaylar nedeniyle oluşabilecek mali kayıpların bir kısmının tazmin edileceğini taahhüt eden sigorta poliçeleri sunmaktadır. Sigortacılığın temel mekanizması, birçok sigortalının riskinin bir havuzda toplanmasına dayanmaktadır. Bu risk havuzlaması sayesinde, her bir sigortalının bireysel kayıplarına kıyasla toplam zarar daha öngörülebilir hale gelmektedir. Böylece, riskin topluluk düzeyinde daha istikrarlı yönetilmesi sağlanmaktadır. Bu sistem, bireylerin ve kuruluşların daha yüksek risk içeren faaliyetlere girmesini mümkün kılarak ekonomik açıdan önemli bir işlev üstlenmektedir (Patrik, 2001).

Sigortacılık sektörü, risklerin ekonomik sonuçlarını hafifletme, makroekonomik dengeyi destekleme ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlama yönündeki rolleriyle çağdaş ekonomilerin vazgeçilmez unsurlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Sigorta şirketlerinin üstlendiği risklerin hem hacim hem de çeşit bakımından artış göstermesi, bu yükümlülüklerin finansal piyasalarla daha bütünlük şeklinde yönetilmesini zorunlu kılmış; bu bağlamda reasürans kavramı da sigortacılığın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Cummins & Weiss, 2009).

Reasürans, en genel tanımıyla, bir sigorta şirketinin (sedan), üstlendiği sigorta risklerinin tamamını veya bir kısmını bir başka sigorta kuruluşuna (reasürör) devretmesi işlemidir. Başka bir deyişle, sigortacının kendi sorumluluğunu yeni-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, murat.kirkagac@dpu.edu.tr,

ORCID iD: 0000-0002-2703-8768

DOI: 10.37609/akya.60.c647

oluşturulmasını sağlayacaktır.

- **Veri analitiği ve modelleme yetkinliğinin artırılması:** Afet ve yüksek maliyetli risklerin tahmin edilmesi ile prim fiyatlamalarının iyileştirilmesi amacıyla ileri düzey istatistiksel modelleme teknikleri ve yapay zekâ tabanlı öngörü sistemlerinin kullanımı teşvik edilmelidir.
- **Uluslararası reasürans kapasitesine erişimin güçlendirilmesi:** Küresel reasürans piyasaları ile stratejik iş birlikleri geliştirilmeli ve özellikle büyük ölçekli katastrofik risklere karşı finansal dayanıklılık artırılmalıdır.
- **Mevzuatın esnek ve uyumlu hale getirilmesi:** Reasürans sözleşmelerinin kapsamı ve yapısına ilişkin düzenlemeler, piyasa koşullarına uygun olacak şekilde esnekleştirilmeli ve teşvik edici politikalarla desteklenmelidir.
- **Alternatif risk transfer araçlarının yaygınlaştırılması:** Katastrofik tahviller, sigorta bağlantılı menkul kıymetler (ILS) ve havuz sistemleri gibi alternatif finansal enstrümanlar, reasürans kapasitesine tamamlayıcı bir kaynak olarak sektör tarafından etkin biçimde kullanılmalıdır.
- **Eğitim ve farkındalık faaliyetlerinin güçlendirilmesi:** Sektör çalışanlarının reasürans uygulamaları, sözleşme çeşitleri ve risk yönetimi stratejileri konularında sürekli eğitim programlarına katılımı sağlanarak, bilgi ve beceri altyapısı güçlendirilmelidir.

Sonuç olarak, Türkiye’de reasürans piyasasının sürdürülebilir büyümesi; yerel kapasitenin geliştirilmesi, sigorta penetrasyonunun artırılması, alternatif risk transfer araçlarının yaygınlaştırılması, teknolojik altyapının modernizasyonu ve uluslararası finansal düzenlemelere tam uyumun sağlanması gibi çok boyutlu stratejilerin eş zamanlı olarak hayata geçirilmesine bağlıdır. Bu adımların uygulanması, Türkiye sigorta ve reasürans sektörünün dayanıklılığını güçlendirecek ve küresel rekabet gücünü belirgin biçimde artıracaktır.

KAYNAKLAR

- Aase, K. K. (2002). Perspectives of risk sharing. *Scandinavian Actuarial Journal*, 2002(2), 73-128.
- Acharya, V. V., Pedersen, L. H., Philippon, T., & Richardson, M. (2017). Measuring systemic risk. *The review of financial studies*, 30(1), 2-47.
- Adams, M., Hardwick, P., & Zou, H. (2008). Reinsurance and corporate taxation in the United Kingdom life insurance market. *Journal of Banking & Finance*, 32(1), 101-115.
- Akhisar, İ. & Acınan, H. (2016). *Reasürans*. İstanbul: Filiz Kitabevi
- Barrieu, P., and H. Loubérgé, 2009, Hybrid Cat Bonds, *Journal of Risk and Insurance*, 76: 547-578.
- Cole, C. R., & McCullough, K. A. (2006). A reexamination of the corporate demand for reinsurance. *Journal of Risk and Insurance*, 73(1), 169-192.
- Culp, C. L. (2002). The ART of risk management: alternative risk transfer, capital structure, and the convergence of insurance and capital markets (Vol. 142). John Wiley & Sons.

- Cummins, J. D., & Barrieu, P. (2013). Innovations in insurance markets: hybrid and securitized risk-transfer solutions. In *Handbook of insurance* (pp. 547-602). New York, NY: Springer New York.
- Cummins, J. D., & Venard, B. (2007). *Handbook of international insurance: between global dynamics and local contingencies* (Vol. 26). Springer Science & Business Media.
- Cummins, J. D., & Weiss, M. A. (2009). Convergence of insurance and financial markets: Hybrid and securitized risk-transfer solutions. *Journal of Risk and Insurance*, 76(3), 493-545.
- EIOPA. (2022). European insurance overview, Annual Report 2022. European Insurance and Occupational Pensions Authority.
- Erdik, M. (2001). Report on 1999 Kocaeli and Düzce (Turkey) earthquakes. In *Structural control for civil and infrastructure engineering*, 149-186.
- Froot, K. A. (2001). The market for catastrophe risk: a clinical examination. *Journal of Financial Economics*, 60(2-3), 529-571.
- Hull, J. C. (2023). *Risk management and financial institutions*, 6th edition. John Wiley & Sons.
- Markowitz, H. (1952). Portfolio selection. *The Journal of Finance*, 7(1), 77-91.
- Mayers, D., & Smith, C. W. (1990). On the corporate demand for insurance: Evidence from the reinsurance market. *Journal of Business*, 63(1), 19-40.
- Munich Re. (2023). *Natural Catastrophe Review 2023: Loss Events Worldwide*.
- Nomer C. & Yunak H. (1998). *Reasürans*. İstanbul, Milli Reasürans Yayınları. Ceyma Matbaacılık.
- OECD. (2021). *Insurance and private pensions: Global insurance market trends*.
- Patrik, G.S. (2001). "Chapter 7: Reinsurance", *Foundations of Casualty Actuarial Science*, 4th edition, Casualty Actuarial Society, Arlington, VA, pp. 343-484
- Rejda, G. E., & McNamara, M. J. (2017). *Principles of Risk Management and Insurance* (13th ed.). Pearson.
- Swiss Re Institute. (2020). *Understanding reinsurance structures and their impact on capital*.
- Swiss Re Institute. (2022). *Financial Condition Report 2022*.
- Swiss Re Institute. (2023). *Natural Catastrophe Resilience Index 2023-2024*. Swiss Re Resilience Index
- Türk Reasürans A.Ş. (2022). *Kurumsal Faaliyet Raporu 2022*.
- Türkiye Sigorta Birliği (TSB). (2023). *Türkiye Sigorta ve Emeklilik Sektörü 2023 Raporu*.
- Vaughan, E. J., & Vaughan, T. M. (2014). *Fundamentals of Risk and Insurance* (11th ed.). Wiley.
- World Bank. (2023). *Turkey Disaster Risk Management and Insurance Report*.